

Alkohol og body mass index (BMI) som risikofaktorer for parodontitis undersøgt i et populationsstudie

Afhandlingen er baseret på en tværsnitsundersøgelse, der inkluderede 1.522 personer i alderen 20-95 år fra Østerbrouundersøgelsen

Johanne Kongstad

Patogenesen ved marginal parodontitis involverer et samspil mellem bakterier og resulterende inflammatorisk reaktion, som influeres af flere forhold, fx alder, køn, livsstil, systemiske sygdomme og genetisk baggrund. For udredning af de enkelte faktorerers betydning spiller epidemiologiske undersøgelser en væsentlig rolle. I den epidemiologiske litteratur varierer definitionen af parodontitis imidlertid betydeligt, hvilket kan være afgørende både for undersøgelser af sammenhængen mellem risikoindikatorer og sygdom samt for prævalensstudier. Formålene med nærværende afhandling var at estimere sammenhængen mellem en række mulige risikoindikatorer med fokus på alkohol og body mass index (BMI) og marginal parodontitis samt at beskrive forekomsten af marginal parodontitis defineret på forskellige måder hos en gruppe voksne danskere.

Afhandlingen er baseret på et tværsnitsstudie, der inkluderede 2.951 deltagere i alderen 20-95 år fra Østerbrouundersøgelsen, der er et prospektivt kohortestudie oprindeligt med det formål at relatere livsstilsfaktorer til generelt helbred. I nærværende undersøgelse bestod den endelige studiepopulation af 1.522 individer (deltagelse: 54 %), hvoraf 817 var kvinder. Inden den parodontologiske undersøgelse på Tandlægeskolen besvarede deltagerne livsstilsrelaterede spørgsmål i et tilsendt spørgeskema. I multivariabel logistiske regressionsanalyser var eksponeringsvariablerne: alder, uddannelsesniveau, husstandsindkomst, alkoholindtag,

BMI, rygning, fysisk aktivitet, diabetes, antal tænder og plak. Der blev anvendt tre forskellige udfaldsvariable for marginal parodontitis: gennemsnitligt klinisk fæstetab (CAL) ≥ 3 mm, blødningsindeks ≥ 25 % (BOP) og kriteriet for alvorlig parodontitis (≥ 2 approksimale sites med CAL ≥ 6 mm (ikke på samme tand) og ≥ 1 approksimalt site med pochedybde på ≥ 5 mm) fra Centers for Disease Control i samarbejde med the American Academy of Periodontology. Kategoriseringen af CAL og BOP var baseret på den 75. percentil.

Resultaterne viste, at totalt alkoholindtag og særligt indtag af vin var omvendt relateret

Delarbejder

Afhandlingen: "Risk indicators for periodontitis in the Copenhagen City Heart Study with emphasis on alcohol and body mass index" omfatter 55 sider og er baseret på følgende to artikler:

1. Kongstad J, Hvidtfeldt UA, Grønbæk M, Jontell M, Stoltze K, and Holmstrup P. Amount and type of alcohol and periodontitis in the Copenhagen City Heart Study. *J Clin Periodontol* 2008; 35: 1032-9.
2. Kongstad J, Hvidtfeldt UA, Grønbæk M, Stoltze K, and Holmstrup P. The relation between body mass index and periodontitis in the Copenhagen City Heart Study. *J Periodontol*. Accepteret for publicering.

Afhandlingen kan lånes på Panum Biblioteket.

til CAL med statistisk signifikans hos mænd. Dosis-respons-analyser bekræftede disse sammenhænge. Desuden sås en tendens til, at BMI havde omvendt sammenhæng med CAL og alvorlig parodontitis. Øget alder, lavere uddannelsesniveau, rygning, lavt antal tænder og høj plakforekomst viste sammenhæng med CAL og alvorlig parodontitis. Lavt antal tænder og høj plakforekomst var associeret med BOP. Forekomsten af alvorlig parodontitis i undersøgelsespopulationen var 33 %.

Det konkluderedes, at sygdomsde-

initionen var afgørende for de fundne relationer mellem risikoindikatorer og marginal parodontitis. Desuden må der sættes spørgsmålstegn ved gældende paradigmer om, at højt alkoholforbrug og fedme er risikoindikatorer for marginal parodontitis. Fundet af 33 % med alvorlig parodontitis i nærværende population var overraskende højt og giver anledning til diskussion af denne definitions anvendelsesmuligheder, men resultatet viser også, at der er en betydelig del af befolkningen, som lider af marginal parodontitis.

Afsluttende forelæsning

Den afsluttende forelæsning med titlen »Risikoindikatorer for parodontitis i Østerbrounderundersøgelsen med vægt på alkohol og body mass index« fandt sted den 18. maj 2009 på Panum Institutet, Københavns Universitet. Medlemmer af bedømmelsesudvalget var lektor Lisa Bøge Christensen (formand), professor Sven Poulsen, Århus, og professor Björn Klinge, Stockholm.

Vejledere på projektet var professor, dr.odont. Palle Holmstrup, Afdeling for Parodontologi, Tandlægeskolen, Københavns Universitet, lektor, ph.d. Kaj Stoltze, Afdeling for Parodontologi, Tandlægeskolen, Københavns Universitet, og professor Morten Grønbæk, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.